

**Folketingets Social-,
Indenrigs- og Børneudvalg**

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.socialministeriet.dk

Sagsnr.
2019 - 1219

Doknr.
672937

Dato
20-03-2019

Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg har d. 25. februar 2019 stillet følgende spørgsmål nr. 338 (alm. del) til børne- og socialministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål nr. 338:

”Vil ministeren oversende en fuldstændig liste over eksisterende redskaber, regeringen kan tage i anvendelse mhp. at sanktionere/ansvarliggøre kommuner, der ikke overholder lovgivningen, og vil ministeren oplyse, hvornår, i hvilke tilfælde og med hvilken begrundelse de enkelte redskaber er blevet anvendt?

Spørgsmålet stilles som opfølgning på samråd om ændring af anbringelsessted for anbragte børn den 21. februar 2019, jf. samrådsspørgsmål R.”

Svar:

Jeg vil gerne indledningsvist understrege, at kommunerne skal overholde lovgivningen, så udsatte børn og unge får den hjælp og støtte, som de har behov for.

1. Som børne- og socialminister kan jeg på forskellig vis ansvarliggøre kommunerne i forhold til at overholde lovgivningen. Mulighederne spænder bredt og omfatter bl.a. mine beføjelser til fx at indhente redegørelser; det overblik over kommunernes indsats som statistikker og undersøgelser giver; samt mulighed for at foretage enkeltsags- eller enkeltkommuneundersøgelser. I det følgende redegøres der for alle de forskellige redskaber.

For det første fører jeg som børne- og socialminister et ulovbestemt generelt tilsyn med kommunernes administration af lovgivningen inden for Børne- og Socialministeriets ressortområde, herunder i forhold til området for særlig støtte til udsatte børn og unge, og herunder tilsyn med om lovgivningen generelt overholdes, og om lovgivningen fortsat er hensigtsmæssig. Det er et tilsyn med, at kommunerne overholder gældende ret på området.

Det gør jeg fx via statistikkerne på børneområdet, som giver mulighed for at følge udviklingen i de afgørelser, kommunerne træffer, og handle derpå. Fx kan vi se, at der de senere år har været en stigning i antal anbringelser uden samtykke, og med henblik på at få afdækket årsagerne bag stigningen har jeg derfor igangsat en undersøgelse.

Hertil kommer, at jeg har lanceret de såkaldte ”Danmarkskort” over omgørelsesprocenter i Ankestyrelsen på baggrund af klagesager over kommunernes

afgørelser på socialområdet. Det skal synliggøre kommunernes ansvar og sætte fokus på, at der skal træffes korrekte afgørelser. Derudover har regeringen sammen med satspuljepartierne i satspuljeaftalen for 2019 besluttet at følge kvaliteten i kommunernes sagsbehandling på børneområdet tæt via et nyt undersøgelseskoncept. Det skal sikre, at vi får et bedre og løbende billede af kommunernes sagsbehandling, herunder at vi kan målrette indsatsen de kommuner, der ikke overholder lovgivningen.

For det andet kan jeg i medfør af § 63 a i lov om kommunernes styrelse udtale mig om lovligheden af kommunale dispositioner eller unndelser. Det er mig selv, der beslutter, om der er anledning til at afgive en sådan udtalelse. Jeg kan ikke i den forbindelse træffe bindende afgørelser eller anvende sanktioner over for kommunerne.

Hverken jeg selv eller Børne- og Socialministeriet er tillagt kompetence til at sagsbehandle konkrete enkeltsager om særlig støtte til et udsat barn eller en ung efter serviceloven. Det betyder, at jeg eller ministeriet ikke kan træffe afgørelse i eller påvirke kommunale afgørelser i sager om særlig støtte til børn og unge efter serviceloven. Men i de tilfælde, hvor der er en formodning om eller kendskab til ulovligheder i forvaltningen af reglerne på området for udsatte børn og unge, er der en række muligheder for at sætte ind over for den pågældende kommune, jf. nedenfor.

Således kan jeg for det tredje i medfør af § 63 i lov om kommunernes styrelse indhente oplysninger fra kommuner om behandlingen af konkrete sager. I min tid som minister har jeg indhentet redegørelser fra flere kommuner, herunder i Odsherred, Holbæk, Vejen, Odense, Brøndby, Albertslund og Guldborgsund. Anledningen til at indhente redegørelser fra disse kommuner var enkeltsager gengivet i medierne, der gav mig bekymring for de konkrete kommuners generelle overholdelse af lovgivningen på området for udsatte børn og unge.

For det fjerde har ministeriet en politisk bestemt trækningsret hos Ankestyrelsen på området for udsatte børn og unge. Ministeriet kan således anmode Ankestyrelsen om at foretage en såkaldt "enkeltsagsundersøgelse" med fokus på lovmedholdeligheden af en kommunens håndtering af en konkret sag, eller en "enkeltkommuneundersøgelse" som indebærer en gennemgang af én kommunes afgørelser på et givent sagsområde. Jeg vil eksempelvis have mulighed for at iværksætte en enkeltkommuneundersøgelse af Brøndby Kommune, hvis jeg vurderer, at den kommende yderligere redegørelse fra kommunen ikke i tilstrækkelig grad viser, hvilke skridt de vil tage for at udbedre de store fejl og mangler i kommunens håndtering af seksuelle overgreb,

Derudover kan Ankestyrelsen udarbejde praksis- eller velfærdsundersøgelser. Det kan eksempelvis være en klassisk praksisundersøgelse af en række kommunernes afgørelser på et specifikt område. Enkeltsags- og enkeltkommuneundersøgelser har ikke været anvendt i betydelig grad, da muligheden for at indhente en redegørelse, jf. ovenfor, ofte har været anvendt i stedet for. Til gengæld har jeg igangsat adskillige praksis- og velfærdsundersøgelser.

2. Ankestyrelsen har ligeledes en række muligheder for at sætte ind over for kommuner, hvor der er kendskab til eller formodning om ulovligheder i forvaltningen af området.

For det første kan enhver, der har indtryk af, at en kommune unnlader at iværksætte foranstaltninger, eller at et barn eller ung ikke får tilstrækkelig eller den rette hjælp fra kommunen, underrette Ankestyrelsen med sin bekymring. Ankestyrelsen har herefter mulighed for at gå ind i sagen. Hvis Ankestyrelsen på baggrund af en underretning vurderer, at kommunen ikke har handlet eller handler tilstrækkeligt og relevant i forhold til et barns eller en ungs særlige be-

hov, kan Ankestyrelsen behandle sagen på et ankemøde og her fx pålægge en kommune at gennemføre sagsbehandlingsskridt eller at træffe en afgørelse i sagen. Ankestyrelsen kan desuden i visse tilfælde selv træffe en afgørelse i sagen og pålægge kommunen at gennemføre den, jf. servicelovens § 65. Opgørelser viser, at Ankestyrelsen benytter sig af denne mulighed, og det er for mig at se et udtryk for, at systemet virker i forhold til at sikre, at der træffes korrekte afgørelser.

Hertil kommer det kommunale tilsyn, som varetages af Ankestyrelsen med Økonomi- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed, jf. kapitel VI og VII i lov om kommunernes styrelse.

Det kommunale tilsyn fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, herunder kommunale forskrifter, der er udstedt i medfør af denne lovgivning. Tilsynet viger, hvis en særlig klage- eller tilsynsmyndighed kan tage stilling til den pågældende sag. Det kommunale tilsyn kan blandt andet tage stilling til, om en kommunes generelle beslutninger og retningslinjer på et område er i overensstemmelse med lovgivningen.

Ankestyrelsen og ministeriet er som led i det kommunale tilsyn tillagt forskellige reaktionsmuligheder i form af afgivelse af en vejledende udtalelse, annullation og suspension af kommunalbestyrelsens beslutninger, tvangsbøder, anlæggelse af erstatningssag, erstatningsretlig bod, samt anlæggelse af anerkendelses-søgsmål, jf. §§ 50-51 i lov om kommunernes styrelse.

Herudover kan det kommunale tilsyn via den såkaldte fogedfunktion, når det er påkrævet, pålægge en kommune, der nægter at efterleve en konkret bindende afgørelse fra en klageinstans, at gøre dette. Fogedfunktionen kan også være aktuel, hvis en borger eller klageinstansen oplever, at en kommune ikke svarer på anmodninger om oplysninger fra klageinstansen eller ikke videresender en klage til klageinstansen.

Jeg har tidligere via Økonomi- og Indenrigsministeriet indhentet oplysninger om Ankestyrelsens anvendelse af fogedfunktionen siden vedtagelsen af V23 om Barnets Reform den 19. januar 2017, jf. mit svar af 22. oktober 2018 på SOU alm. del spørgsmål nr. 624. Økonomi- og Indenrigsministeriet har til brug for dette svar indhentet aktuelle tal fra Ankestyrelsen, der har oplyst følgende:

”Ankestyrelsen foretager en særlig registrering i de såkaldte fogedsager, dvs. sager om tilsynets mulighed for at gennemtvinge en handlepligt.

Fogedsagsregistreringerne anvendes i sager, hvor spørgsmålet om fogedfunktionen er rejst af fx en borger, en anden myndighed eller Ankestyrelsen selv.

Sagerne kan have forskelligt udfald. Fx kan Ankestyrelsen beslutte at bede kommunen om en udtalelse eller sende en borgers henvendelse til kommunen som en anmodning om, at kommunen besvarer borgerens anmodning om at behandle sagen. I nogle sager er der ikke anledning til, at Ankestyrelsen gør yderligere i forhold til kommunen.

Ankestyrelsen (frem til 1. april 2017 Statsforvaltningen) har siden den 19. januar 2017 foretaget en fogedsagsregistrering i 55 sager. 11 af disse sager vedrører sager om børnehandicap, 1 sag vedrører en afgørelse fra Klagenævnet for Specialundervisning, og 2 sager vedrører det øvrige børne- og ungeområde. Ankestyrelsen har som led heri ikke fundet det påkrævet at pålægge tvangsbøder over for ansvarlige kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Det tilføjes, at for at sikre, at kommunerne overholder loven på anbringelsesområdet, vil Ankestyrelsen anvende redskaberne i det kommunale og regionale tilsyn mere systematisk på anbringelsesområdet, således at Ankestyrelsen følger aktivt op på, om kommunerne efterlever Ankestyrelsens afgørelser, og om nødvendigt pålægge kommunerne tvangsbøder, indtil dette sker.”

3. Endelig kan enkeltpersoner stilles til ansvar, idet et kommunalbestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, efter § 61 a i lov om kommunernes styrelse kan straffes med bøde. Det er anklagemyndigheden, der vurderer, om der skal rejses en straffesag efter bestemmelsen. Jeg er ikke i besiddelse af oplysninger om anvendelsen af denne bestemmelse.

Med venlig hilsen
Mai Mercado